

Sidste gang:

Kongruenser:

Sætning 4.4.1:

$$\Downarrow \gcd(a, m) = 1$$

$$\Downarrow \exists s: sa \equiv 1 \pmod{m}$$

(a har en multiplikativ invers modulo m ,
kan findes vha. den udvidede Euklids Alg.)

$$\Downarrow ax \equiv b \pmod{m} \text{ har en løsning}$$

Eks:

$$\Downarrow 4x \equiv 3 \pmod{5}$$

$$\Downarrow 4 \cdot 4x \equiv 4 \cdot 3 \pmod{5}$$

$$\Updownarrow 16x \equiv 12 \pmod{5}$$

$$\Updownarrow x \equiv 2 \pmod{5}$$

NB:

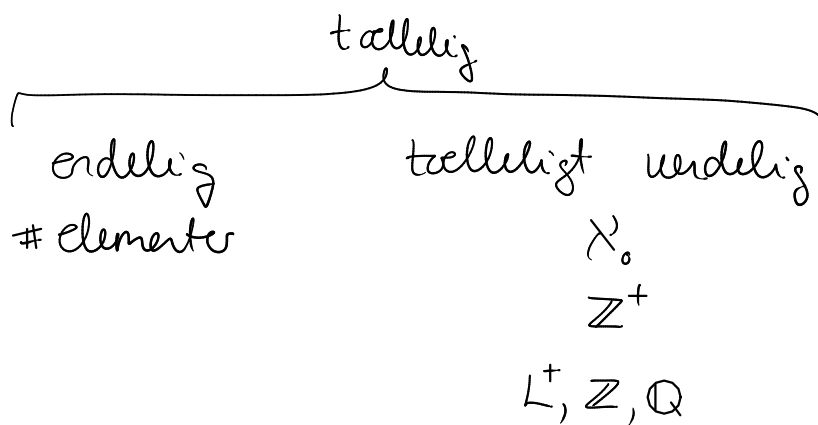
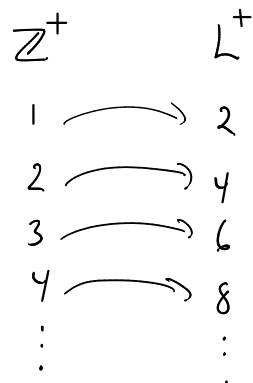
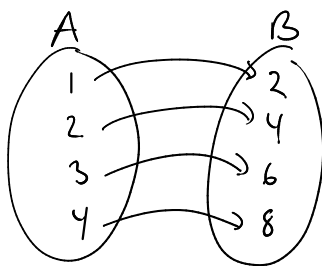
$\gcd(a, m) > 1$ er ikke nok til at konkludere,
at $ax \equiv b \pmod{m}$ ikke har en løsning.

Kardinalitet:

Def. 2.5.2:

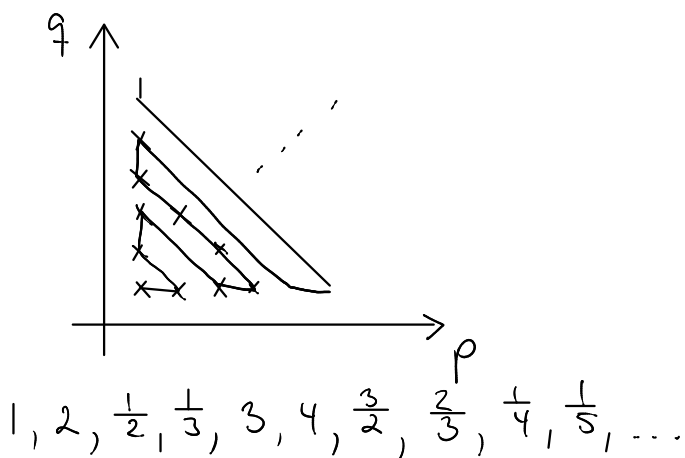
$\Updownarrow A$ og B har samme kardinalitet
 $\Updownarrow \exists$ bijektion $f: A \rightarrow B$

Eks:

uædtællelig
 $N_1, N_2, \dots$
 $\mathbb{R}$

$$\mathbb{Q}^+ = \left\{ \frac{p}{q} \mid p, q \in \mathbb{Z}^+ \right\}$$

$\mathbb{R}$: For enhver (uendelig) liste af reelle tal findes der et tal d , som ikke er i listen

0,123456

0,123457

0,123458

0,123459

0,12346

0,123461

0,1234620

$\vdots$

$d = 0,4445444\dots$

Kongruenssystemer

Eks:

$$x \equiv 2 \pmod{3}$$

$$2, 5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, \dots$$

$$x \equiv 3 \pmod{5}$$

$$3, 8, 13, 18, 23$$

$$x \equiv 2 \pmod{7}$$

$$2, 9, 16, 23$$

$x = 23$ er en løsning

Er der altid en løsning?

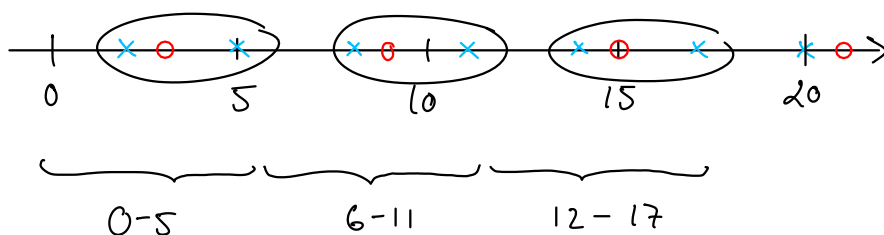
Nej:

$$x \equiv 2 \pmod{3}$$

$$2, 5, 8, 11, 14, 17, 20, \dots$$

$$x \equiv 3 \pmod{6}$$

$$3, 9, 15, 21, \dots$$

hvis vi lægger (et multiplum af) 6 til x ,
er begge kongruenser uændede

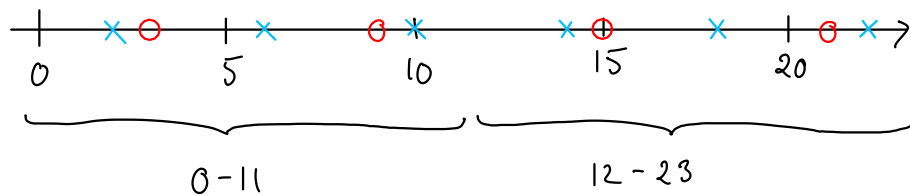
D.v.s.

$$\exists \text{ løsning} \Leftrightarrow \exists \text{ løsning i } \underbrace{\{0, 1, 2, 3, 4, 5\}}_{\mathbb{Z}_6}$$

Tilsvarende:

$$x \equiv 2 \pmod{4}$$

$$x \equiv 3 \pmod{6}$$

Hvis vi lægger 12 til x , er begge kongruenser uændrede.

P.v.s.

$$\exists \text{ løsning} \Leftrightarrow \exists \text{ løsning i } \underbrace{\{0, 1, 2, \dots, 11\}}_{\mathbb{Z}_{12}}$$

Bemærk: $\text{lcm}(3, 6) = 6$ og $\text{lcm}(4, 6) = 12$

Generelt: n kongruenser med moduli $m_1, m_2, \dots, m_n$
 $\exists \text{ løsning} \Leftrightarrow \exists \text{ løsning i } \mathbb{Z}_{\text{lcm}(m_1, m_2, \dots, m_n)}$

$\text{lcm}(m_1, m_2, \dots, m_n)$ er størst muligt, hvis $m_1, m_2, \dots, m_n$ er parvis indbyrdes primiske (da er $\text{lcm}(m_1, m_2, \dots, m_n) = m_1 m_2 \dots m_n$)

Vi skal se, at i det tilfælde $\exists!$ løsning i $\mathbb{Z}_{m_1 m_2 \dots m_n}$ (Kinesiske Restklasse-Sætning)

Howdan finder vi den løsning?

Tilbage til eksemplet, som kunne løses:

Lad $x = 2 \cdot b_1 + 3 \cdot b_2 + 2 \cdot b_3$, hvor

$$b_1 \equiv \begin{cases} 1 & (\text{mod } 3) \\ 0 & (\text{mod } 5) \\ 0 & (\text{mod } 7) \end{cases}$$

$$b_2 \equiv \begin{cases} 0 & (\text{mod } 3) \\ 1 & (\text{mod } 5) \\ 0 & (\text{mod } 7) \end{cases}$$

$$b_3 \equiv \begin{cases} 0 & (\text{mod } 3) \\ 0 & (\text{mod } 5) \\ 1 & (\text{mod } 7) \end{cases}$$

Da er

$$x \equiv \begin{cases} 2 \cdot 1 + 0 + 0 & (\text{mod } 3) \\ 0 + 3 \cdot 1 + 0 & (\text{mod } 5) \\ 0 + 0 + 2 \cdot 1 & (\text{mod } 7) \end{cases}$$

Kan vi finde b_i 'erne?

$b_1 = 70$	$= 23 \cdot \underbrace{3} + 1 = 14 \cdot \underbrace{5} = 10 \cdot \underbrace{7}$
$b_2 = 21$	$= 7 \cdot \underbrace{3} = 4 \cdot \underbrace{5} + 1 = 3 \cdot \underbrace{7}$
$b_3 = 15$	$= 5 \cdot \underbrace{3} = 3 \cdot \underbrace{5} = 2 \cdot \underbrace{7} + 1$

D.v.s.

$$\begin{aligned} x &= 2 \cdot 70 + 3 \cdot 21 + 2 \cdot 15 = 233 \\ &\equiv 23 \pmod{105} \end{aligned}$$

Kinesiske Restklasse-Løsning (Sætning 4.4.2)

(Chinese Remainder Theorem)

Hvis

$m_1, m_2, \dots, m_n$: *parvis indbyrdes primiske heltal*

$$a_1, a_2, \dots, a_n \in \mathbb{Z}$$

Da gælder, at

$$x \equiv a_1 \pmod{m_1}$$

$$x \equiv a_2 \pmod{m_2}$$

$\vdots$

$$x \equiv a_n \pmod{m_n}$$

har en unik løsning modulo $m = m_1 m_2 \dots m_n$.

(D.v.s. $\exists!$ løsning i $\mathbb{Z}_m$)

NB:

Der kan godt være en løsning, selvom m 'ene ikke er p.i.p.

Eks:

$$x \equiv 1 \pmod{4}$$

$$x \equiv 3 \pmod{6}$$

Basis:

Ekisterer: Konstruktivt bevis:

Idé: Lad $x = \sum_{k=1}^n b_k a_k$, hvor

$$b_k \equiv \begin{cases} 0 & (\text{mod } m_i), \text{ for } i \neq k \\ 1 & (\text{mod } m_i), \text{ for } i = k \end{cases}$$

Lad $M_k = \frac{m}{m_k} = m_1 m_2 \dots m_{k-1} m_{k+1} \dots m_n$

Da gælder:

- $M_k \equiv 0 \pmod{m_i}, \text{ for } i \neq k$

D.v.s.

For ethvert $y_k \in \mathbb{Z}$ gælder:

$$M_k y_k \equiv 0 \pmod{m_i}, \text{ for } i \neq k$$

Så skal vi bare vælge y_k sådan, at

$$M_k y_k \equiv 1 \pmod{m_k}:$$

- $\gcd(M_k, m_k) = 1,$

da m_k ikke har nogen primalfaktorer fælles med de andre m_i 'er.

D.v.s.

$$\exists y_k \in \mathbb{Z} : M_k y_k \equiv 1 \pmod{m_k} \quad (\text{Sætning 4.4.1})$$

(M_k har en mult. invers mod m_k)

D.v.s. vi kan vælge $b_k = M_k y_k$

D.v.s.,

$$x = \sum_{k=1}^n \overbrace{M_k y_k}^{b_k} a_k, \quad \text{hvor } M_k y_k \equiv 1 \pmod{m_k},$$

er en løsning til kongruenssystemet

Unik modulo m : Opgave 4.4.21 og 4.4.22 $\square$

D.v.s. løsningsmetode:

o For $1 \leq k \leq n$

$$\text{Beregn } M_k = \frac{m}{m_k}$$

o For $1 \leq k \leq n$

$$\text{Find } y_k, \text{ så } M_k y_k \equiv 1 \pmod{m_k}$$

o Beregn $x = \sum_{k=1}^n M_k y_k a_k$

Løsningsmængde: $\{x + cm \mid c \in \mathbb{Z}\}$

Eks fra før:

$$m = 3 \cdot 5 \cdot 7 = 105$$

$$M_1 = 5 \cdot 7 = 35$$

$$M_2 = 3 \cdot 7 = 21$$

$$M_3 = 3 \cdot 5 = 15$$

$$\begin{aligned} &\Updownarrow M_1 y_1 \equiv 1 \pmod{m_1} \\ &\Updownarrow 35 y_1 \equiv 1 \pmod{3} \\ &\Updownarrow y_1 = 2 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &\Updownarrow M_2 y_2 \equiv 1 \pmod{m_2} \\ &\Updownarrow 21 y_2 \equiv 1 \pmod{5} \\ &\Updownarrow y_2 = 1 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &\Updownarrow M_3 y_3 \equiv 1 \pmod{m_3} \\ &\Updownarrow 15 y_3 \equiv 1 \pmod{7} \\ &\Updownarrow y_3 = 1 \end{aligned}$$

D.v.s.

$$\begin{aligned} x &= M_1 y_1 a_1 + M_2 y_2 a_2 + M_3 y_3 a_3 \\ &= 35 \cdot 2 \cdot 2 + 21 \cdot 1 \cdot 3 + 15 \cdot 1 \cdot 2 \\ &= 233 \\ &= 2 \cdot 105 + 23 \\ &\equiv 23 \pmod{105} \end{aligned}$$

D.v.s.

$$\begin{aligned} \text{Løsningsmængde: } \{ 23 + 105c \mid c \in \mathbb{Z} \} &= \\ \{ \dots, -187, -82, 23, 128, 233, \dots \} \end{aligned}$$